

**Joan Bardina Castarà:
Educador Catalán
y sus proyecciones pedagógicas
en Chile**

Tesis doctoral
de
Anna Forés i Miravalles

para optar al título de doctora en Filosofía y Ciencias de la Educación

Director: Dr. D. Buenaventura Delgado Criado

- 44 -

0555-08960

- 44 -

TD

360

Programa de doctorado: Educación Moral y Cívica
bienio 1989-1991
Departamento de Teoría e Historia
de la Educación
Facultad de Pedagogía

UNIVERSIDAD DE BARCELONA

SEPTIEMBRE 1996

10

des gramàtiques, tal com les esciuen, són para-
 gues a les matemàtiques. Ocupant-se del parlar, y sent
 una extensió del pensar, y a part una
 del ver, de la realitat, la filosofia, que s'ocupa
 del pensar, y la gramàtica que s'ocupa del par-
 lar, tenen per fonament la realitat.

De les coses, en tindrè retrats al ànima que li diu
 les paraules, són invisibles, y para expressar-les
 les paraules. Així la paraula és el cos de l'i-
 dea, l'idea és l'esperit, y al mateix temps el retrat
 de la cosa que us deixa veure la realitat, així
 com l'idea y la paraula formen un tot inse-
 parable, com l'home, composit d'ànima y cos.

Entre a la meua idea la meua paraula està
 connectada que us comunica ab la realitat. Y com
 el que és, encisament de la realitat, el qui diu
 en una llengua estrangera, no penetra en la realitat
 que està en les paraules, y s'hi el verbalisme
 y el memòrisme, plagues clàssiques.

El caràcter arcaic de la escola nova també
 és per la parla nacional, puix que la escola
 és per una família així establida. Sense
 més res de la pot ferre.

19

48

La educació moral es el 2on aspecte del factor
 Moral, passions, virtuts, vicis, bellesa: tot el cosa
 pujada d'anima y cos, d'esperit y de materia. To-
 tal. Pedag. moderna descansa sobre aquesta base:
 passions son grans instruments pel bé y pel mal. Home
 sense passions es moralment ineducable, y després
 es un ser inútil.

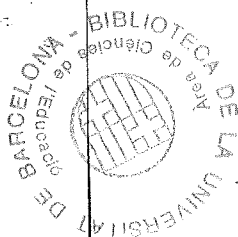
La falsa moral actual tendeix a ocultar el vici ab
 una capa superficial de politesa y finor. S'escanda-
 la de la falta patenta als altres y no s'commou del
 seu immoralitat si queden en el cercle individual. Y
 la Moral interna degenera en respecte extern.

A Catalunya la moral tradicional es interna, es-
 sencial, ab poca mira a formals y convencionalismos.
 És al nostre caràcter éssencial, curt y individualista.

La Religió Catòlica, una en essència, pren en la ac-
 tualitat tres formes dels pobles. La Religió es complement
 Moral Natural.

Per no dirse ab el nostre caràcter, hem de defensar
 als místicisme castellà, les paraules devotes, els
 missals encicrats, els devocionaris curris. La nostra ma-
 nera religiosa es severa, seca, avara, entusiasta
 d'ambat, no de sentiment.

El sensibilitisme desmoralisa les noyes.

L'art es fruit d'artistes. Les obres d'aquells des-
 cenen a concepcions seves internes y a observacions exter-
 nes del Natural. Ex lo tant, artistes de races diferents
 y mentalitat distinta y Natura distinta) han de
 produir un Art Nacional, distint del dels veïns.
 Així es l'argument a priori. Ara el a posteriori:
 Estudiant l'història de les nacions y del Art, ve-
 nem evidentment els Arts Nacionals (grecs, romans,
 egipcis, japones, italia, alemany, etc)

L'Art, fruit de la Nació, la remarca més y més,
 al poble més concient de sa personalitat.

L'educació estètica es importantíssima, com
 es prova a Pedagogia, Gral. a Catalunya y a
 Espanya es multa. Més tant dels mestres re-
 sultant dels estudis, la més mínima noció d'Art, y
 molt menys una educació artística,

La nostra raça (influida per la grega, mediterrà-
 nea, comercial = ceuses) es aptíssima pera sentir la be-
 llesa y apropiarse de les ventatges que n pot treure.

Medi d'aquesta educació son: el cultiu de jardins, la
 passejada per les fonts, excursions a plena natura, observació de
 monuments, visites a museus, música y punt indumentari, eli-
 minació de coses, malla y d'altres obligats, etc.

El d. de març 1908. Directa y indirectament (Explicar)

21

Les costums externes estan representades principalment pels jocs nacionals, els vestits y les feste. Desde els jocs grecs fins a la rardana y la barretón sempre les nacions han traduït ses diferents maneres de ser ab trajoers externs, balls nacionals y jocs tipichs.

Pero hi han costums més fondeg que les externes y son les jurídiques, el Dret civil, la manera d'estar organizada la familia, la propietat, etc, que son les coses més fondeg dels pobles. Aquest dret es el resultat de la costum, de la repetició d'actes. Cada nacio fa els actes a la seva manera. Per lo tant, la costum es diferent en cada nacio. Y així cada nacio té sa costum jurídica, son Dret civil.

La llengua y el Dret civil son lo que més afecta a la vida dels pobles, perquè es lo que té de més en ells. Així es que son, ademés de factors, signes de nacionalitat. Y però els pobles s'ensen ab gran energia en llengua y en Dret.

El Dret català (civil) es més lliure y progressiu que el castellà. El distingeix la institució del hereu, bas d'unis de la tradició ab el pape (Explic.)

Les noyes sobre tot se les ha d'educar domesticament. Han de ser esposes y mares, y així es una educació convenient ja des petites.

22

TEMES = autonomista, federal, descentralitzat, centralista.

FORMES = oligàrquica, absolutista, representativa, parlamentària.

FORMES = monàrquica, republicana, mixta o constituc.

PODERS = legislatiu, executiu, judicial, moderador.

Cada nació s' dona son govern. Per tant, se formarà
qui més convingui a son caràcter y manera de ser.
Però, cada govern ve a ser com el resultat d' un
sentiment nacional. Ademes l' Història us fa veure
que cada nació té un govern a sa manera.

El govern nacional català es autonomista-re-
presentatiu-mixte, ab els 4 poder coneguts.

l' actual govern català (part d' Espanya) es centra-
lizad - parlamentari - mixte, ab els 4 poder, per-
ò, sense d' ells aino dels altres; i el executiu.

Però, la distinció entre el govern nacional català
i l' castellà.

els medis d' educació política són: instrucció política,
biografia, intervenció en coses públiques, amor a la li-
bertat, treure l' defectes nacional, que podien tenir.
la interferència (que ja va minvant) es un dels defectes, el
delicte (ja explicat) n' es un altre.

l' ha de fer sentir a tot la Solidaritat del Poble y
Mal entre totes les classes, estaments y interessos.

Conferencies

1. El Sant Rosari
2. Els herois de lo ordinari
3. La for. paper que descompunya en la educació
4. El Sant Rosari
5. El Vegetarisme y la educació física
6. El q. científic
7. Viatge als picos d'Europa 2
8. Resposta Conf. G. G. G.
9. El arte y la educació en la cultura.
10. Els treballadors catalans
11. El Peligro y l'Escola
12. Historia de la Psicologia
13. La producció física y la voluntat
14. El fabricació de la cerbera
15. La constancia en els invents
16. Els treballs manuals en la escola
17. El plaer y el dolor

Miguel Tornera Branon

Barcelona 15-10-1909

Sumari

6

Tombaguera dia 16-10-1909

"Ea por propi que desenganya en la educació"

Presentació En Paradoxa

Changos y company: Després d'haverme presentat el director, us parlaré d'una
gavie cosa ni en favor ni en contra seva. per lo tant em dirigiré a obrir a l'ètica
que he escollit per aquestos, que ni disparen ni no ho faré, gaire bé, donchs a la 1a
regada que m'presentaré públic y per lo tant crech q' que vol lo parlar de.

He muller aquest títol perquè crech que en la educació és un dels aspectes que més ha
modificat y que per desgracia este molt oblidat dels nostres mestres.

Ea por que és? que fa? Moltes opinions s'han donat per explicar aquest canvi
físic y moral que en el noi y en el gran s'hi nota ab molta freqüencia. Jo crech que
la meua certada es la feblesa física per ser alguna cosa. Talha d'aquí que vol
se troba en el noi que també en l'home que a lo que nos contataven a que el
poblet huiquí por.

El meu de fet he dit sempre per ser y un espereu no sempre p'com nos les
vegades. Ser exemple: Un noi veu pensar en el després, perquè nos en la vegada
que hi pensa, ja un mal men d'unos gros. A casa seva s'aturan de que aquest mal dia
ni que pot. I després tot y s'ajustan a un y lo propietari. Que des pot dir? A ell que
ad el to ja sap com que ho talen y diu que no, ab lo que m'entén, si diu que si lo que
d'no quida atenció, mentida que ell em que s'ho ordena.

El noi si se lo he de explicar aquestes fets, brueses o gegants que s'
menegen creatura al dir al vespre tucen por y en la fons hi veuen lo espial

7) *Parlar i preguntar que s'acabaran, que passen en el lloc: tot i toparhi de cap a peu i abellit guals sobre el fet el raquerman per fer nous roblum*
He dit que li hana també y ara veiga provocat el alguns epimply
en que ho podere veure clar.

Una miqueta de Paris en un llibre sobre medicina diuen que la major part d'homens que moren en els hospitals y tenen malalties greus, moren per ho de que es ho faqui alguna operació perquè deu. result a dir que en els hospitals en fan molts.
Una altra exemple que ho llegí a un diari:
Una condamnada a mort sabia ell que el tancien que mair y el foren donant un llet que ropus li habien explient, y mataron ja a un altre y ell ab la por el de que li habien de matar pavori al por.

Ornays a continuac a emn una anclis de corca y saltó y de stava cana en la por veus son intin y fa que magi y entigui a casa quist pargre
despres el parol uol el hi pargre.

Ave parlaré una mica de la influencia: pot ser ferir y gradualment
Finalment: un hoy es un sentimant que e, una impressió molt profunda,
zapa por per tot arreu ven conubrei: Aquista, per li se nimbant la
situació y azaque una muller y até mort de vegades.

Moralment: Eh un y fan el homis paven un mal, van a creacione y en
reobrey. A l'horca, baixen la cara, se ho supermella y no son intin gats
religieu com ho faga el em y molts vegades queden espantats per sempre.
El em a tan acostumat a sentir ambreca y per ane' respa obren per por
de cric una h: naturalista y quant son gran y que les anances no ho son

8) *La molta regadual sap per quin canit tricar y sempre es ho malament.*
Quan el tronc d'un arbre hi veuen porant, aquest se demostren a espume
non com que lo veu tot el element de vida aquest (l'arbre) eny raquidich, la
pellu porupien la bragues i incluan, l'arbre mort.

Doctes lo maten para a la vida moral del ay. Gauden el gran l'ay de la por,
is desrolla el una vida forada, i'lo es expor volunt hi avira que se li ataja.

Parlanc dels profecies que port a la societat: Els uns d'els p'els i'continua
a no parir por ni, no veus que el que li hi veuen y maten vegades en case, abovant
algun estat en el aeri, tan por de volubria p'ent y s'atara por-poguen
li'can emolant, y de gran feu lo maten: tan por, veus exparis tan idea, in-

vidual. El propom feba, y si per un cas comencas a arribar a la maten,
pod'altre vegades i'ha d'ipant maten de por res. Forta el l'entier aguenta oba
hauria fet un mient que no te la maten per por d'un individu.

Ah, ha una ley a t'rica que deu: tot so que es te acur' el fa-mable, i'atop
per y ha dir y la muller i' similitud.
Al' la por posse que al acur a per una acció i'ipantat y aleshores

no actuant, no fa res: Per lo tant la pora emduer a la i'acur'.
El que porta un t'andé el i'ipovencia, i'ipovencia no t'andé, pas de dir
el que es, i'ipovencia que em no sent, D'ouels estagui lo que fa el cog.

Per, unes fa és una cosa per por abantich que redre hi i'acur', per
lo que ell vol dir, per unes és es dir lo que pora i'ntinment i'ura
altre no el diferenciat. Per por porta la maten.

Parlan' are de les causes expudicades de la por. Per no comenar en

extenuar-se, a la força y abarriment al tot, fent que creixi via gran tot ho veig de color negre farrucós.

Hi han vegades que li veig al mirallatges o senten dir en altres lllocs una paraula que li veig a l'espant, y el hi ha de fer veure que es una cosa molt natural y que per tant y per lo tant us i han d'espantar o be que son mentides; y allavors encara menys.

Una for sepa se dit aucte, porta molts mals, dels finalment porta molts malalties físicament febles. Després contra lo cor que a Barcelona quan va haverhi el colera molts morien per por de no poguer curar y ab aquest motiu se desesperaban; altres morien d'isores moraban lo malaltia per por d'aportar.

Una condonant a un est faja al lloc de la cervic al molte por y tant bon punt com se explicava un drey mollet al daltell moria, per la por creyente que era el tall fet de la guilbotina.

Una for adre ras perquè se parer la pell de garcha. Si un esse espantat ab la por que li correja li surten a tota la pell una mena de gran bastant moltes. Un es dalt de A. Anoni de Montserrat y unia per aquell barranchi hi espantat y encara que no ho veia li preparava mena de tota per dinstre el cor que no secan explicar que li rodanthi el cap y cayent mes prompte que si no s'han mes per

Una for la por: cabells blancs o de poder algun ruyt. Una for molts d'isores; diques en que a Melilla un rolat perdre la

R

una per trovere volat de molts mases y tenir que abansarse contra tot. A l'ha perdre la vista, el oït y hasta altre l'entendiment.

El mure de que se recorre trave la por de sobre, per no es una que en lante que a sa voluntat no deya cumplir el si porque va neixer.

On el mure deinat a ferbe. El no avio'entia; comio lo que's to y lo que es dolut. El porer no voluer ab la ficació del pruni y castide. Fern de d'atorar completament aquest pensament.

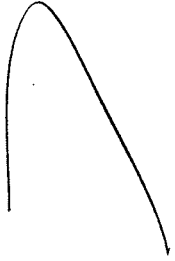
El mure deus ha de trave lo por que tingun el nen, ab vols d'home victorios, encorich, el seu exmple sobre tot etc; Per por per avio te de conceir el nen que trave aquest defecte y el gran y dalt al que la trave. Co ve respigucho?

Facilment exponeba impresio forte sus illa nter pvingets; Per exemple: Vora l'urlo hi ha un gran d'ent, hi han variopint, cases ornant etc, el hi porta y entode lo gran mure, impresio que li hi corre alla y a tota.

Entant pagant se petar un pelard o fa un gran soroll, y a punta d'urra se si faldit i he porat por, si unguarid continuat pagant, si l'altra i ha porat per que to un a jugar al corse que se he porat el de, Després treballa ab el que un i he espantat fins trave l'ha por porany, extinguda tota y a tot.

Una velle de Gault i se ficava en veure, com tot el home extraordi uore que tot ho podora y uore que se part es us us aqis, el mure he de fer veure al nen que li ha de veure com uorels, no, el que se fia a un l'ore continuat, prepa a colgar sempre us y en cada moment, mes lo

B
 mes sabi, més prudent etc han acollida no lo que son
 Dispenmitus ni no les arbut explicareu millor però com he dit.
 abans en la primera vegada que m' presenten publicat.

Baranera 19-10-1909

(Ja un resum de lo dit el dia 12)
 Els taurins essent un altre reconeixement que val més que la que
 heu vos diris 'l' dia passat'. Una revelació que tingue 'l'lock en una de
 les barrots dels Parreys.
 De vegades hi ha algun fet sobrenatural, però no per això m' de dir que
 els naturals no poden conveure l'esperit huma'. El cardinal obliu
 que vivit un dia en el que deventes clarament que s' poden conveure
 els homes ab sobrenaturalitat.

Els uns certans del sícle XIII apaptis en una heresia y apaptis
 dels infidels, foren un desafi a Déu, llavors un acte, de dret que s' accepta
 mores ab un fet extraordinari en omnipotencia y que qstioni la divinitat.
 El que que vol' havia d' acceptats, però que sempre ha sigut molt

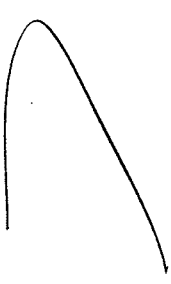
14

complacut, feu com ab St. Tomas, Apert tant no entate, p' un q'ant 1.º, 2.º,
 i aparegué després de sa renouació y no vol' ser creure que ha q'ant estats, allí jo'als
 dies anter' havia mort y després: ab los creus fins que ho veure. Tota dia
 després 1.º, i aparegué a St. Tomas y la digué. C'entament ts unant dies de
 ma fonda y reconeixeme. Apertit. D'icorndh que creuau y no creuau.
 Tenda en el sícle XIII accepta. Deu el rto y feu un q' non mirade. Els
 un s'no volit. Els sícles aquell eren molt incredul y Deu ve per
 cos sobrenatural, perquè creg'essin. Hi ha q'ant. molt' manifestacions
 de l' home natural cap a de conveure al. esperit uns obitret.

Les lley's poden ser sospes per el que la va fer, per el Decretador, per lo tant
 les lley's naturals promulgades per Deu, sol' poden ser sospes per Apert. Una
 mirade a la suspensió de las lley's de la natura, per alguns moments, lo que vol'
 propoquis sol' tant vol' Deu, demostre. Apert en existencia.
 Una prece tonda al ayre, farà una serie de cordes, que cada vegada
 aumentaran de diuents. De usby, així en atis: un sol mirade demostre
 le divinitat de Deu y sa existencia, demostret també' coses mes en portant
 si anem endintant en son etadi.

La Apria que m'ha sol' d'aver d' apert' es una sobrenatural, però veati-
 p'ca o conveure a ably, adués y ab lo mes que s' p'ca, mes la vida comú,
 com la portave y no tant sol' avo' unid que busquen perquè requies el p'ca
 Una moti, non conveure ab St. Mirador del sí, a St. G'ant' d'icorndh y p'ca que
 entendi en el p'ca va conveure sa unid de i' conve, tot' va portant
 perquè arguent' forca en contra p'ca com que un sol mirade tanta com

13
 1. mes sobri, més prudent etc han conllevat un tope que son
 2. Disproporcionats si no les rebem explicacions millor però com he dit.
 3. abans es la primera vegada que un present en publicat.

Barcelona 19-10-1909

(Va un resum de lo dit el dia 12)
 He tancat encara un altre recomanació meua que val més que la que
 he vos dit que l'altre parlat. Una revelació que tingué lloch en una de
 les classes del Gimnàs.

De vegades hi han alguns fet sobrenatural, però no per això em de dir que
 pels naturals no podem conèixer l'esperit humà. El cardinal obediència
 ha escrit un llibre en el que demostra clarament que s'poden conèixer
 els homes ab els naturals fets.

El queus crítics del sígle XIII acceptats en una història y apuntats
 dels impudels per un disculpes al Dey, llançaren un seto, diuents que el nostre
 mortí ab un fet extraordinari en omnipotència y que existí la divinitat,
 El nombre que vol' hebreu d'acceptat, i ~~per~~ que sempre ha sigut molt

14

comparant, feu conèixer el. Romaní, Aquest tant ad'entendre per una paraula. A. B.
 i aparegué després de sa renúncia y se vola un cervell que haqur entes, allò joqui
 dia anter' hebia mort y digue: He lo creuó joqui que ho veure, l'alta dia
 després s. a. i aparegué a St. Romaní y l'altre. Guatemot té unan' dies de
 ma fonsa y reconeixeme. Aquest. Ditomndh que accuarí y ad' curram.

Donchs en el sígle XIII accepta. Deu el rito y feu un gran miracle. He
 un sígle molt. En sígls aquells eram molt incredul y Deu va per
 com sobrenatural, joqui crey ussin. Hi haqurera molts manifestacions
 de lo sobrenatural caput de conèixer al. esprit y mes manifestacions.

Les lleyes, poden ser sospes per el que ho va per, per el llegislador, per lo tant
 by lley natural y promulgada per. Deu sobpede en sospes per aquest. Un
 miracle es la suposició de la llei de la naturalia per alguns moments lo que vol
 proqueho fols tant vol Deu, demoste. Aquest es existència.

Una potes tinda al ayre, para una serie de ordes, que cada vegada
 aumentaran de divursio. D'ochy, aixís en ataxi un sol miracle demoste
 la divinitat el Deu y sa existència, demostrent també' cores mes im portants
 ni anem enditraturos en son entedí.

En l'epia que acaba lo drama d'agora es cosa sobrenatural, para veure
 fiero o conuier a algh, adems y ab lo mes que i fies, mice la orde comú
 com la potava y ad' tant sob això' mes que ben que per que se queu el pms
 Una maty van conuier ab St. Marlor del p, a St. lo sept' d'oct y pare que
 entedidien el pms va conuier en un seto de Roma, tota res fortidore
 proque es queu tota en contra però com que un sol miracle basta. com

17

de ferir-me la algebia gran, que experimentaren els pastors al veure el Riviu
i partit, i així com ell va naxer en un jacob, en la menjadora per joque
rarios que desde l' primer moment de la seva vida i un dave foradament, hem
de dir que rebol ab ferir-me en el 5m. Caparment del Altar.

En el 4a parantació del fill de Deu en el temple un de reconixer la summit
de Deu a tot d'ada que la lla estonia que unava, y no bon de treure (la fruit),
la uniparació ja que Deu tot i un dave se va soure no lo lley.
En el 5o o va la totalitat de ferir-me, Ha ferir-me Maria, Joseph després de unany
durant 9 dies. El veure treure en el temple, dicunt al el doctor de la lley y
per lo tant el aquest mitien potien treure la verdadera paritencia.

En el 7o de doctor que el la oració de Crist en el tant de paritencia
hem de ferir-me el doctor que deuria tenir just que fin arriba a suer, tant
hasta sobre la terra; tanque el aquest mitien la paritencia.

En el 2o en la paritencia del cor sant de Crist. En gran fotograf
i unparat en retratar el indari en que per unobolletat Crist després de mont
y un cap ho ha que conegut de la familia que ho guarda, ho fa, y aduen
de sortit el indari, li sortí també el cor que fa Christina de uniar. En ell
i he unte el forat que li claus se produiren y allí es veu que en block de un
claveta per les palnes de la usa, ho feu per les unparat abiat hi ha una
nivis molt dolerosos. En la esguera s'hi ven una gran ratella, sonda
de pell a baix de guta un duple al gran per de la creu. El avit se coneix que
no la hi donarem com ab d'avis; condaucant ab carretes, mit que ho ferir-me
ab arpons que cada cop li arrencaven un bog de pell. I així tot. Una

18

moixa carnellita i entretingue davant molta unora a distriure la cara
de Crist d'ata d'aquella fotografia y claus para uniar. Tu ell tot aixat
una gales inflada a causa de la bofetada que rebé, en el cap se li conix
qui se feu una corona tot i que li davoren, mit tot un claspell d'impies, en
el coll se li conix el rech product per la corda que l'ellicaren al agafelo
y així un altre pila de detalls que ara espuech d'aver per que fa el l'ora.
Així així un altre dia uniar en el fuit que i pot treure dels mit mitien
que saltar contumelios.

Dr Joseph Trapp y Plana - 21-10-1909
"De vegetariu y la educaci6n finca"

Lo que veig a direr es rotundament una cosa d'actualitat en aquesta etapa ab el motiu d'haverse implantat pa per una cura vegetariana. Nos enaltim com si finguem ab conatq una conversi6n pua vrell millor aix6 que no pa. veure a per un deureny.
El de vegetariu una cosa particular d'un quant individuus mui que com ho demostren els fet ts una forma racional, oficial, universal humana, Ofre dit que ho demostren els fet y q unitat ab unu no pa molt dies que en la Universitat de Toronto y ab una convenencia numerosa y distingida un pauc, que poter vinda aqui a donar una conferencia en dona una sobre lo que jo veig a parlarer davant del director de la Universitat y tot el profesorat, igualment com altres elements oficials.

A Inglaterra, hi han varies sectes protestants en les quines se prohibeix, en absolut, menjar carn, y en l'antich totisme, la religio judaica, també ho prohibeix, igual, com ho fa ara la macedoniana y altres, ab lo que s'espera que un en cap una autuicacio vel, d'abstindus de menjar carn.

En molt aspectu, aquest regim de menjar que s'observa vegetariu. A Inglaterra com he dit te caracter moralament religiosu; A Grecia contenen tal tot y ab lo clima total fet que es hi fa despres las voltes, es de pauc que hi han som vegetariu i. prouq oriente.

Coincidix el molt minor de vegetariu ab el ipum minor de alcoholis, lo que sempre molt be si sabem que la carn exista molt ab alcohol y els vegetals no s'oxidan gens.

Ab veient la gran li refreca molt, mentre que els fruits al revés. Si s'el se no derivat d'un plat de carn, lo millor preparat possible, y el en plat de fruita s'atomera desprida cap a la fruita al moment que deriva la carn. Ellos vegetals s'alta pures o pilats, para en pures sa vida pure agosper fruita y paucy tot para per la carn.

Desant un para per li vegada el tabach li produex desprida, molta vegada hasta el mareny, per un cop a puat vreni cops, si com una necessitat del exercitar aquest vi. Derada el mator para ab la carn, si no l'entra per quinquu convier lo que sent un infant, present per la vegada se li dona a menjar carn, segurament ab hi hi demostren may us.

La carn se lo dit que existe al alto bolivia, l'ocasi6n el qual es del tot individual a la dignid. Para vegada traher en convier que no sequi vi, y no traher en garies vegetariu que hi ha algun

Es fero a la teoria per tant a la practica. El ha fit el regim experiment. des para s'han suplet de molts gards y menjar al mator entat de temps, mario y a tot d'ells s'abona i hi ha perat vi, per quante observo que aquest ultima vegada s'hora un a traher en el mator.

Adams l'alcohol produex alteraci6n a les glandules salivals y la del estomach, irritables, son moltes vegades que l'usq, per dunt per ella producha ut te la forza que devia tenir para arribar a per la digestio.

No m'és! alcohol, és a dir el vi lo que produeix alteracions i el suc
partit; i no que tanke l'aigua queda substituïda en aigua.

Apart de això, el líquid és un metall i aquest queda a l'aire
per la acció del poder; però, té una aigua en aquells, i el líquid
destruïda del poder, desapareix en el regne. Així no ho he
dit perquè perquè comparada a la veu de la veu i del líquid, perquè
téve la conseqüència de que es molt utilitar. Téve aigua al
lleure ja aigua tant i no per altres un està mesquant.

Però, amb això heu de entrar el ventell no tal com ens el porten a la
tarda, no com està, tot lo possible, en part per medi de la mantenció
i malaltia; lo qual se fa tant per raó de l'abundància a la força anafant
lo ab les dents i per tant tota la malaltia possible. Si ens mesquim els
dents i a més mantegem en treball que el ventell té de treballar molt
més ab lo que para que i irita, i se ens malaltia. Téve mantegant
i ensalivem, sense ens estabirarem molta malaltia del tallo digestiu
i per d'impasarnos algun mesor hem de fer lo dit i conseqüència
en bon estat la dentadura, i el ventell tant ab el respirat

El tota la cura vegetativa hi han un líquid i ab l'altre regne i ben
propor hi deu: « Menja ben lentament ».

La cura individual, també per la dentadura per al mesor que
queda entre les dents i els carivals, així se pot veure després de la
acció dels mols i garrichs; i es veu en la boca dels carivals en un format
de l'unió i propietat que i molt difícil de treure, tan ab el respirat, com ab

L'encarnada em treiguen un peix de carada lo que entra lo dent queda y baco
tan ab nos, i com després una gran part de carni podria.

els carivals, dent y ojal no nos pas per mesjar carni nos per mesjar fruits.
Es comparau el virtut d'una bacia carivals, d'una hirsura y
d'una purpura y del home, i veurem que los que mesjan carni, tenen les
per un rick separada y tota i carada se ojal acaban am punta, per a poder
districar la carni. Los que mesjan herbes, tenen en tota la part d'herbes i no
dent, per a poder tallar fàcilment la feli de herbes. Los que mesjan fruits q'
grau la tenen de forma plana com una mola, per a poder aixafar els graus.

Així se veuen com tenen la dependència; es el home veuen que tenen
novis d'ojals, mentre que tenen 8 dent y 20 carivals; es dir molts mes pas
per a poder que per a poder y el doble del que veuen per a poder, ab el que
veuen i per a poder, lo qual evidencia que veuen no tenen el virtut de dent
per a poder com veuen que el tenen per a poder vegetals.

Tota i en tota la religió ardentem la gran utilitat del vegetarisme,
per exemple: la pedica prohibia mesjar carni; la malaltia de carni y
la virtut de malaltia em prohibeix la carni etc etc.

La cura del bon estatment orgànica anafant y aquest el purpur.

Molt naturalment garrichs y que seguir el carivalisme, al entrar la
boca el ventell y el tallo digestiu etc. no han pogut veure i ab nos que
l'home té que vegetarisme i no veure, lo que se veu en la virtut de dent.

Dich sanguinisme, es a dir, mesja fruits, però ha de seguir que no nos
els poder prendre, es a dir fruits; i no que fruit, i tota flor fundada. Així

tan fruit i un paret com un touquet, avorçuis, murgata, pipons
llavis etc.

En ara un omeu ha estudiat la boca en relacio al pugionisme, per
no he dit un del budell y doncs organ de la digestio, per lo tant estudiarem.
La llargada del tubo digestiu ha sigut molt dividida. Shortholman
que era diferent que la dels animals pugions y que per lo tant no he
habia cap raso per assegurar que l'home per ser naturalme es pugion. Ara
que s'ha estudiat ben exactament, s'ha vist que era exacte que la dels pugions
es a dir l'organ de la distancia del cap al origen de la espirada. El cert prou
de que la natura l'ha creat en un mediu. Per se alçada y la bates de del
cap a la punta de la cua. Aquesta no es un ni unny que l'origen de la espira
y per lo tant al home se l'habia de veure desde l'acabament de la cua o siga
al origen de la espirada.

La contraccio del tubo digestiu es la materia que la dels pugions,
igual com los rois i glandules que en ell se troben.

Un altre cosa es water. Els animals hericos tenen una especie de bota
molt de abollada entre el budell grosset y prim, mentre que
animals pugions el tenen mes petit y els caricones o no el tenen o se el tenen
tantant imperceptible. Si en uniuem al home organ que no l'e molt
desvolbar per tanpoch el te imperceptible, avís es que l'home per
aqueta boca o raso que tenim entre el budell grosset y el prim y que
s'anomena ego es pugion.

El tubo intestinal del home es animal caricones molt curt, de

hericos molt llarch y els pugions mitja que es com el tenim els hericos.
La digestio en els hericos es una de budell que d'estomach o una brucati que
els pugions y hericos.

Per tota aquesta causa ens que l'home es, per se naturalme pugion
es a dir vegetari.

La carn produeix molt microbis que d'estar molt temps en el cos portaria
algun perill, y el ego de que ha evolucionet avans no fa altre cosa que retardar
la replicacio de la matris solida, la qual si no de carn poden portar alguns
malalties, ya que venen carregades de microbis, lo que no pasa en regim vegetari.
El ha vist que l'home y alguns animals caricones, tenen en el estomach, veredades
colonis de microbis que en desapareixen el regim vegetari, d'oches no se si pot
portar cap, per no trobarlos com.

La velleza s'ha provat indubidament es una intervencio del cos a causa del
estomach y del tubo digestiu es quin no sea altre cosa que laques que s'omplen
de toxas ab el sequit de porques que ho dona a la sanch y prova la evolucion
comodament a aqueta. El home no es ni un ni unny que un cop de regadiu
les fues, la antena, la sanch que corre per ell, el budell, tot son carals que
intelligents no permeten la intervencio a la sanch y per falta d'aliment el
membres del cos fucan se mes debilitat y al fi moren.

Es que una intervencio aqueta carals, per les porques de la sanch que
abundat en els caricones, per la carn no es el comany en nostre interior
més que ya se corrompuda.

La natura d'allaque la vida es accepta un regim que no es vege

Est respir o es un conjunt de respirar el diòxid de carboni, son els milions per el peric de de existència y el altre es poca existència durant molta la vida. El formatge, la patata etc son els milions para adults y de cadell.

Hi han aduers molts altres elements necessaris al cos, però que son minuscules y com que no poden ser portats directament, per no ls podem fer servir; No hi ha molts y conuenients servir para vegetals que es en portar a una preparació de 35 per 100.

A New York hi ha hagut un metge molt cert que he fet dos paquets de infants d'un any; el un abalimant ab vegetals y el altre ab carne; el primer no ho ha tingut un any malaltia, però que han crescut més despues que l'altre. Per tant nos volem abalimant en els que dona' seron pares, el conseqüent de que a l'infantora li canviem que no cerch, llet yous.

La respiració es una funció de la més important, potser el que és més per vivre; així a que l'home han de emenjar a respirar, a més que emenja a llegir y escriure y comptar.

Respirar malament i espante el pit y aduen de ser molt anti estic y si per desviar la columna vertebral porta malaltia y després aduen que han de respirar de para que respirar malament.

No volem que el dia de deus' serai ment, tindreu que emenjar tot lo que fins ara ha quedat a l'altre, si a dir, emenjar de vapor, de respirar, de posar lo el cos al nostre, comisar etc etc. D'aquí després, molta vegada, la felicitat física y per lo tant moral del home.

Una generació entera a produir a l'altre, si son viciat, però també té els.

interiorment creixement. Quin es aquest respir? Quin sera aquest sistema de vida?

El frigidisme creixement.

Com el pensament ha ha una vida; mes cent anys, mes honra en la cultura, si es el pensament requereix el frigidisme, però com que la vegetació no potan l'alcohol no hi han bonafors, y per lo tant de costums no es depraven.

El explorador de la terra antiga deuen que en el temps en que els animals portaven gana y pot per no poder sortir al fora de la barana en quant en para para de haurem y malaltia, mes al ser al seu temps en els pocs mesos de sol que tenen, surten a caçar y menjem molta carne y en altres que a haurem malaltia y morem mes animals.

Des de lo anys en aquesta part han disminuït en la mitat, es qual vol dir que dins pocs temps el pobl comisar per malaltia quedara completament deshabitada; mentre que Turquia, Grecia y a Guinea les que augmenta considerablement, essent aquets tres estats els que hi donaria mes el frigidisme.

De tot lo dit resulta que per la historia de la religió per la anatomia, per la higiena y per conservar les bones costums hem de adoptar el frigidisme. Aduen a aquest respir el alimentari i tindreu vida saludable, llarga y felicitat.

Hi han aliments que produeixen caloria y altres que no respiran els desgasos del nostre cos; aquets son les sal, les abstinencia, el ou, la llet y la lletura, els grans etc.

27

truncats y deprimats, o a causa de no ensenyar a respirar bé al airear
 un cos de molt pes o al fer una carrera, y com que la pedagogia vol que
 tot sia integral adoncs hem d'ensenyar de tenir força, no i també
 de respirar, menjar, caminar, y passions bones del cos aquest di' d'altre
 coses menys importants. Com guardaria l'ecce, es traduir a aquest
 fi. Combinant també l'exercici moral, ab aquets viciatsos froids.
 Et una persona requereix el regim vegetariu, se exercici físic,
 ordenat y un apartat de la moral per viure molts anys ab
 perfecta salut, per lo tant molta felicitat.

He dit

28

Pilar Mora 23-10-1909

1) El goig científic

Altriata al obrar ho fem impulsats per una de sequente 3 coses. La
 por, el compliment del deure, o l'entusiasme.

Per lo primer, per lo que tu obras la majoria de individus per
 al no patir i el hi ha enmyat que no per el orgull al mentre el ha
 dit, també una palmada, que si no sap la llei d'esperar de casa a
 la parell, que se arriba tant a la casa, el prepara a la cue y un sang de
 men que en lloc de portar us de lo demoralisar al infant per que us
 sapiga obrar no per lo al cartich, ni el autoris o per amor al
 promerari també didicla, donar pege ab la, no el primer, i també
 d'honor, com per l'inter que per el no es pua que en la vida
 quant foga una cosa sia per el premi o per al cartich, si falta
 això tota un obrar no obrara.

Per lo segon per amor al compliment del deure, son avaris de que hi
 obras y aixis com lo primer no portava cap benefici a la humanitat,
 aquets obras d'una manera uel uoble prouant amor sempre per la
 via de la caritat y del progrés, per poder estar en aixis que tota
 un ferill gran per obrar, lo qual de tota per tot arreu.

Per lo tercer per entusiasme, ho fan molt menysament que aquets
 altres, per creant un proporeu una cosa de tota manera hem de arribar
 ab la nostra, entenciu ab els pells que s'obren, lo que porta a.

la societat en un alt grau de civilització i progrés admirable, ab les iniciatives que tencen a cada pas tot el que no fau res més ab l'entusiasme.

Totes les grans obres son produchys per l'entusiasme may eaxi pel compliment del deure y menys per por.

Generalment quant un é gran, obra com quant un petit de manera que a l'Escola s'ha de procurar de portar així infants per bons camins y fets o brar ab veredades entusiasticas. Són principals causas que modifiquen el caracter del noy son la escola y la familia per el tant es que l'han de guiar son el mestre y els pares; però com que aquest no hau omnia pot per educarlo no en-reuen y moltes vegades es queren la obra del mestre, però lo tant, aquest deu procurar tenir tot el temps possible els uns a la escola sense dirho a las familias, doncs se ho sapiguessen els en-torn.

El mestre d'ara son eludir completament el estudi, puen fan estudiar ab unes mitjans planes, o unes, o dos, o tres que n'ha que es de lo que estudia, jut que així deixen sempre sortir de estudi.

Que l'educació es intrinseca molt a fer y obrar per, pot complir el deure, o per entusiastic, o per desgraciadament, de la manera que es ensenyant avuy dia, en lloch de fer obrar per entusiastic, per obrar ab nos per per al foch del infame, al carter de Deu.

El mestre si ho sap fer podra ensenyar al noy a estudiar

per entusiastic, fent de manera que hi tobi gust. Denterara completament el memorisme, fent estudiar al noy per entusiastic, induent lo que estudia; hi dirara fer, al explicar ell, tota opinyó, que l'noy tingui a se, fer, para entrar la practica jut ab la teoria y el noy adonchs treballara ab gust, com vejem al fabor anar a la pirama pua hasta se treballen. Guaxicant que treballant ab q'ia, y alguna ho para també en tot el abta d'edificat, otras de vide.

Adonchs te que estudiar, el mestre, en opitich de cada noy y segun sigs envejar d' una manera o d' altre, o li dara una importancia a tal cosa o tal altre, i car que la familia se hi opoti, sent molt convenient que el mestre, ademés, y porque la familia es lo contrari de seu treball, que se relacioni tal d'opelle ab els pares, puen aguts y el mestre tiene de material per; la felicitat futura del noy. Estable aqueta relacions faren que el mestre de l'avenir tingui un menor feina, pua noveltis, hauer un suspet ab que després sense parer a no contrariar lo que el mestre fage en la educació del noy.

El mestre, ademés, ha de portar a tot foch, la vida, felicitat, moliment, treball lo que conseguira, fent treball ab nos ab entusiastic.

Se dit

Momen Clares 28 Octubre 1909

"Excursió als pics d'Europa"

Queto molt el veure a interrompre la bonica sèrie de conferències que aquies se donant puen la meua activitat en intercanvi si útil, si se estudiant el caracter y costums dels pobles, perquè anarau, focher serber.

Si reduirà a envergar, segues fotografias de las moltíssimas que hi ha que rem clausant la excursió, lo que fara de que si agradi la conferèncie se que non tan entusiasmant, i aquest sport fetic.

La excursió en ser llarga puen veurem el Escarabau y anarem cap Asturias però no limitare a ocupar-me de la millor vivencia, en lo bloc conegut per "Pics d'Europa". Sobrint un article de la Rev. de Catalunya en enterarem que per aquells voltants hi ha un poblet encara casi salvatge per lo que hi apareu gomes, diamants y al cap de lo meny foreu la excursió que dura 20 dies.

Comencem donchs a veure les fotografies.

1ª Vista de la ciutat de Galdakano. En antiquissima, hi ha alguna casa molt bona y encara el 20 dies

2ª La zona a "Pillor". Una iglésia de l'edifici en molt antiga també. A 10h. volent

hi ha una portique molt bona, com un teulat, que venen una altre.

3ª Port de Portugaletto - Hi hi volum gran parcases que durant la baixa

mar, quedan a terra i han de portar ab puntal, es ple de bot.

4ª Vista de Santander - Bunit, about el tintege el se per boni, procul cabell.

5ª Hom va a pas de feu, es dir no hi ha ningun que vagi de pressa com para aquí Barcelona.

De 1150 a 1250 pot dir-se que es el periodo de naixement del teatre

domini, de 1250 a 1350 com a periodo d'or y desde 1350 o el de decadencia

el any 1325 a Tolosa fou fundada una vespera que feya a cada any un

convenció davant una vitola d'or al que compare una cançó millor a la vege

una vegada a la millor cançó y altre a la millor dansa

El 1388 se feu lo mateix a Barcelona sent auxiliats per el consens

de varis reis distingint entre ells el trabador Chardavelle, Arribabentes

Aurrias Esperch y Baron Collet.

porta. Simbla que hi hauria un cas d'alguna noble però segons els d'alguns habitants són unes tradicions d'apoderada família.

17. Capella de Sant Joan. És una capella per habitar els capellans de la casa de Sant Joan.

18. Capella de Sant Joan. És una capella per habitar els capellans de la casa de Sant Joan.

19. Capella de Sant Joan. És una capella per habitar els capellans de la casa de Sant Joan.

20. Capella de Sant Joan. És una capella per habitar els capellans de la casa de Sant Joan.

21. Capella de Sant Joan. És una capella per habitar els capellans de la casa de Sant Joan.

22. Capella de Sant Joan. És una capella per habitar els capellans de la casa de Sant Joan.

23. Capella de Sant Joan. És una capella per habitar els capellans de la casa de Sant Joan.

24. Capella de Sant Joan. És una capella per habitar els capellans de la casa de Sant Joan.

25. Capella de Sant Joan. És una capella per habitar els capellans de la casa de Sant Joan.

5. Capella de Sant Joan. És una capella per habitar els capellans de la casa de Sant Joan.

6. Capella de Sant Joan. És una capella per habitar els capellans de la casa de Sant Joan.

7. Capella de Sant Joan. És una capella per habitar els capellans de la casa de Sant Joan.

8. Capella de Sant Joan. És una capella per habitar els capellans de la casa de Sant Joan.

9. Capella de Sant Joan. És una capella per habitar els capellans de la casa de Sant Joan.

10. Capella de Sant Joan. És una capella per habitar els capellans de la casa de Sant Joan.

11. Capella de Sant Joan. És una capella per habitar els capellans de la casa de Sant Joan.

12. Capella de Sant Joan. És una capella per habitar els capellans de la casa de Sant Joan.

13. Capella de Sant Joan. És una capella per habitar els capellans de la casa de Sant Joan.

14. Capella de Sant Joan. És una capella per habitar els capellans de la casa de Sant Joan.

15. Capella de Sant Joan. És una capella per habitar els capellans de la casa de Sant Joan.

16. Capella de Sant Joan. És una capella per habitar els capellans de la casa de Sant Joan.

38

la absoluta d'aigua de mitja muntanya per murri. Que te set y vol viure; te que anar al país abont hi han riuets ab aigua excellent, o ve als pichs abont hi han grans siberas perpetues; ha de fer un clotet a la neu y esperar que i bampi d'aigua a veïdo que la neu a va-fament. Al peu de la muntanya molta vegetació; al cim res absolutament. Per la falda de la muntanya grans brosses de faig, roure, castanyers etc. poblat de isobetes >> (non científich: neopiceps); bacia estranya: prepinch, fustels, moriscats que deixen agafar; u te por de que algun el te que agafar. se tira dall d'un precipici; formen exercis maravi- llorament organitzats; al menjar un d'ells vigila y al mes petit indicie de perill fa un xutit; el que fa de general i hu acorta y porten una veritable y llarga conversa; el general cavila y fa un plan de lluita; mentre el quart esta disposat a correr; per intenció; aixís que l'agite se posa a correr, ja que tot radeca seu y desapareixen en pochi moments.

Les ganimures son també perseguides pels habitants d'aquelles regions de mon. El poble mas curiós que hi ha es el de San. Son la casa y la rectoria. Hi ureu cavimpe y els seu habitants, sense relleuca prou en mes dretos pendents y sense un poble caminan ab una creupi que tinc tres puntes, alta de mitj faomen la sola. Ahi he un regran; molt iust per allí, que diu: abont no hi pose un de San; no hi pose unigü vivint. Pels estrangers hi arriba; pués es un riuo peticioniu y relleuca ja al limit, el que hi condueix.

37

alguna, hom de d'afar tot lo graner, don es imposible treurela per sense desferhor. D'ho de fer saber que no's veu cap got.

R. 4. Cova de Covadonga: Molt celebr en l'història per haber nascut y comenat la reconquesta.
 R. 5 Catedral de Covadonga: Es una joia preciosa modernissima. Les pedres i hi han de portar a coll d'nd de molt lluny.

R. 6 Caves de Covadonga: Son la casa del conuoge. Fotes puntas fan un poblé ben bonic.
 R. 7: Canar per aver ab Pichs d'Europa. Es pendent y peticioniu com pichs; hi han a Espanga; sobre tot per les grans gubres que hi ha.

Les vistes de Covadonga resulte el que pinta la pintura un diptader en xorp ab roca plada y alta, en un b' bon, faricu que sap el u. ab - Unitat molt fantàtica y pintoresca. Continuem altre dia, y tant.

C-O itinerario
 4 Novembre 1909

El altre dia vaig dir que us ammarcm a per aquesta excursió ab pichs d'Europa, llegint un article de la Feu de Galhunya. Sa que are anem a arribar al lloch abitat llegim primer l'article d' referència.

Les províncies de Elor, Civado y Santander, tenen pichs de 5.000 metres d'altura. Hi han abundants arbres. El viatge que puja sol per aquestes muntanyes te la mort segura. Falta

39

Per allà hi ha un gran bosc encarnat a La Segura i
 és un magnífic bosc de fagedes situat en una vall, al fons
 de la qual hi ha una trampa, construït en una gran
 diposició de matèries espeses d'herbes al seu perímetre i oberta sol per
 un costat. És de baix i Vall de Cu fugen en númulo dalt de
 la muntanya; espereu que veuen ganxos o rebecs i en següents
 desapareixen des d'uns tres primers. Les besties espantades
 fugen per tot costat, més toquen per tot arreu ja que ells
 disposen a acompanyar-los poden anar cap al fons; allí es
 refugien i al unich bloc, que's poden amagar encara d'aquella
 diposició. Els caçadors alavencs hi corren i la matança se la
 importen cap el poble quant ells hi han arribat. Estipen
 y dones despendis. S'apropian la pell, que es ab lo que's
 rebreuen, llanyant tot lo demás donchs no menen en
 caron. Si n'hi han que fagen el gaudul, pues tothom
 homis dones y criatures corrent ab gran agilitat van
 a la càrpa p'ra proporcionar veritat. >>>
 Continuen are allí about l'altre dia van quedarnos
 La Añera de 2 o 3 Km. - És la part superior d' aquella
 costa que vegeu en la fotografia darrera del últim dia
 Quan hi hanarem hi habran 2 rebecs pendents en sa constitució
 física a lo que'm catala diuen daures. Així que hi vegeu van
 fugir per la manera avall tot relleu cabi. Novaltés en un

353

40

següents ab la vista vegeu que establen 2 minuts p'ra fer la camí que
 novaltés van fer ab nos de tres quartes.

2ª Peña Blanca vista desde Lluy. - El punt més alt dels pics
 d'Orrius por. Tota la roques d'aquesta costa estan completament incultes; no hi ha
 gens de vegetació. És lo que se diuen la Guata de Fija.

3ª Pin Cases. Després del horo de caminar arribarem al fons de la
 vall per el qual hi passe el riu Cases.

4ª Cova del Fuego frío. - Gran bas 2 de la tarda. Fega 10 hores
 que caminaré y no hebiere pogut menjar res. Voltem entrar dins
 la cova però no fou possible per l'intermissió fet que hi ha. A dintre hi
 ha una corrent d'aigua tant freda que es feu veure al volquer p'ra
 el entrarhi. En una cosa per l'ètil de lo que hi ha a l'alt y que se diuen
 Busadors.

5ª Peña Santa. - Esta nevada dins la neu no l'abandonem en tot l'any.

6ª Peña Blanca. - Al fons de l'alt vegeu arribarem a dalt de la Peña

Blanca sense haver pogut veure desde lo mateix y hevent caminat uns 12 hores.

7ª Cova p'ra anar al fons. - Hi es p'ra anar per un petit espai que fan
 les roques. Sense gens de vegetació en no's pot agafar en bloc per lo que
 es perillós.

8ª Bellmunt durent 2 hores van arribar al fons. En una cosa
 tètrica. És el fons del pic del Narany. El fons de la vall es a 2.000
 metres sobre l'nivell del mar y el cim del pic està a 2.700 metres. És
 un sol Km mes endavant del fons del cim, de manera que es una cosa

41

terrible. Quan es 4 de la tarde y no teniam canis.
9ª Vinta desde el pueblo de la Hual. Per tota la parta foyos y foytes y all
Per la altura res. El riu para tallant, neixent a 500 m. d'altura, fa un
small gran.

10ª El riu Gares. Vint mes avall. Fais per un túnel natural. Goh hi
han 2 pans de la roca d'un costat al del altre. No sabem com s'obriren
fins que sortiren varis hons; que haveshan alguna cosa, van ainar
cap a ell y es explicaren que tans que atravesen el riu ab la cura tra.
No habiam de fer per una falanca de quatre arbres primis. Sa dona
no que arresperlos y hi caigue un al riu. Aquet arretiva al altre y per
ultim a la dona y tot, que mori ofegada y anegada, cosp de cap aqui
cosp de cap alla etc. Aquets hons se esperaben altas de l'air para buscar
el cos de la difunta. Bus mirava el camí y em hi auerun. Durant 6 hons
nom requir el riu

Goh de Gair. Mullen tela que venen a S D D seca
11ª Poble de Gair. Hi han edificis d'arquitectura pel gra. E' un ditmen a Dorcos,
el pue de la Pua Santa esta sempre convertit de cases. Tienen pobremet.
12ª Veiguen pa, uno sol moneta (bat de uros partit) y cabutat cogros) Goh
ous ab treball los conciben; tenen sol 5 gellius un tot el poble. Goh el vector
mays un pich de pa. Ven avor a can seca y al cap el puyer 3 grons s'avinia
a la cuina; fugantse 2 mes al quart del vector en el que hi ha un lit
un un recer; dos cadires y una taula, acompanyant a pots objectes tota perquè
Deu vola. De vi sol se ven el vector para la mina; tothom ven aigua
Dixen la casa tota la nit avorta, mesq la rectora y la siglora.

13ª Pils d'Europa son de la mateixa forma que las costas de Goya
pero ab mes grandiositat

12ª Canvi per avor a la Vall de Uu: Tot hoptem per portar a coll. Ab el pum
una posta caminan drepes y ab espatlats entascavim, per ab out normalis sense cap
dolor al peu foms podiem. A un costat hi ha el riu Gares; al altre el Gares
del Gofó anomenat així perquè se li veuen tot sovint. El que veu un avor
al poble. Troquem capyguas y tothom fuig y acorralen el llop en aqueix vall
13ª Vall de Uu: totes par un pla; Goh fons els porten de hons. Goh les dones
traballan; hi tenen un pilet s'elit el pum sobre el seu ventre les haves y avin li potber
14ª Carriera per avora Aviner. Per tot avor ja i hi ven una vegeta
esplendida sobre tot pomeres.

15ª Mua cogros al costat de la carretera. Bond entany donchs i hi han avolls.
16ª Poble de Priano. Les cases tenen taulada de folla. Es cap de parat.
17ª Crucetas: Poble d'afundit las montanyas. Avancap a Managay y Fontibre.
18ª Eglia de Prebura. At porcha com las que vegeven l'altre dia.
19ª Poble de Fontibre. Goh son 10 o 12 cases
20ª Naixement del Gbre. Murata d'un pitar, el bas ma caudala, pero de
tota part veient fuit, per lo que el riu es caudal minim d'eguida.
21ª Riu Gbre. Mes ample ja. Sempre i hi veuen o gino.
22ª Riu Gbre. Mes ample grandis. Dorelos banyantes.
23ª Riu Gbre prop de Preura. Dividit 2 mangas caudalissims ab 5 km.
24ª Benosa. Colonia entruca. Don pel carer tirant es cura
tothom en a pas de bou, poch a poch.
25ª Arquia del partit de Pignatell. Garagosa. Al puy i hi ven el
monument a la Justia.

44

Bardina: 13 Novembre 1909

11 Excursió a les Costes de Garraf,

Peri feble carrossi d'aquesta granit i la de terra ben present el marc de Catalunya, principalment el pla el Bombes fins a Vilanova i Castell y Montanyes que el coll que feu el canal que corren segun: Bombes, Caplugas, St. Poy, St. Ramon, Garra, Arampungua, Salonica, Garraf, etc. etc.

Elis qui avorem prim

Bardina	Capluga	Barrero	Castell
Gali	Bathori	Charapas	Chaguí gran
Blanch	Costa	Chelander	Chaguí petit
Joquet	Tomeguera	Guerau	Cost gran
Bach	Major	Bonet	Cost petit
			Aranda

Treurem be al coll que s'equiu per anar de Barcelona a St. Ramon Onola, Carretera d'Espugas, Carretera Bouella, Corrella, Carretera de St. Poy, St. Poy y Montanyes de St. Ramon ab la senyala. Perem sortir a la senyala de la uit y avorem treuant ab gran impetu fins arribar a la senyala de St. Ramon, me trovar pel canal uenes, que algun carros que portaven carros cap a Barcelona.

Perem que petit de St. Ramon per com que pega tant sent en detonacionem a requer endur ent. Per ora hem veure la lluna pendent aquella invernal de

43

26. Temple del Pilar a costat del Erbe. Bonques aguantades ab coll de filere per que no hi hi un arrastador per la orient. Sont de pedres molts de la nit. Fotografia per l'aspecte fantastic que fan. totes ses puntes entornades.

28. Pilar de nit. Avore mes. Algun plana reflexada al un. Est negre de ta entre les grans puntes.

29. Pilar de nit. La lluna ilumina en estat de les puntes, y algunes donant un coigut magnificissim de clar y ocurs.

30. Pilar de nit. La lluna amagada entre nuvol. Sont vorants ab un aspecte.

31. Pilar de nit. Mit al lluna plena. El temple reflexat ab tots els detalls en els aygues tranquils dell un. Moltes mes fotografies as avorem treure pero no he exclit les mes tipics.

Ha acabat el temps.
Dres tres

45

terme tan pla, fet castel el mar y tant mercuris per l'altre. Quin goig que feyan aquells pobles roments que tot el nostre autou n'era poblat, muntats a planes d'argués caigudes en un gran pla de terra negra! Alantany coment baixem cap a St. Est. Cimant about no us hi parerem per por mare i mara y no poguem obrir mar. De Esp. Cimant marem a . . . . . De . . . . . a Vitadous d'ullat, podiam vir una era-massa de porri Per les carretes no tornarem ningú sol algun ruc que tranquilment fora ruta. Anarem cantant molt alegrement. Un dels rucos s'apuntà al vent i no les cantaries.

Per si arribarem a Gava i about esperantnos una estora 1/2 mitja hora ja que un vir la mira de les 7 abans farom emmargar y jugar a pot. tot y ruc - la passar el recte mentes emmarguem, a la estana de tula color, dones hi habran mes pedanes que roba primitiva y en unes pedanes que no pas bona-nogues.

Despres de vir la mira marem cap al Castell d'Arampungia tot seguint la carretera fins a Prugues varem alimnes tingueren la orenencia de fer 2 km en 16 minuts ab un plano colorat i inclinat. En la fossada about en Gagua, campos dels 4 r, quany a la pla, un altre cop que hi anarem que un home oferí al 1/3 que arribes a dalt.

Al pujar dalt del castell se feu ab molta regularitat. Dos alimnes anarem a parar per llocs molt perillosos. El castell d'Arampungia esta a la punta del turó semblant a un mostret de 2 r. Per pseudo-compters en tenir dotze dotzens de figues.

46

de maro de la que m'era en etapa molt, que E. Esté. era un munt de algues ab pell y tot, fins era la 1a segada que hi estava. Que Blanch tenia ya un jou que no hi devienets començar; ja us organu habent de deixar per que unguí cap a Barcelona ab el tancat; per sort pogué seguir. Mantes en unes venen les figues per un llaguer ruscant, però s'arriba desquinta que per deixar nos marxar. Començarem perduts per boscosos y muntanyes: horta que alla i la una torca a fer la matina, seguites obligats a ficar nos, despres de corre molt, per una cara deshabitada que ben uora, ab un gran corral que'u manifestà per la obra que despuia. Que no era del tot deshabitada. S'anarem entre mitg dels encants de bests y cabras y de la palla esta en pedumit tot lo d'ahir: per la mar elor que us cubria. Ah! hi acabarem de dir que tot s'acabà per aquesta cara, tornarem el estat de la pallera, abon anarem a llegir y a dormir mentre anava plouent. Un cop despres veigrem que començaba a recararse per lo que tothom dormia. Un cop despres veigrem que començaba a recararse per lo que dividim anarem, però abans veigrem jugar un rató, recant el jugar ab un dalt de la pallera y hi abia el dalt impeditos. Tot jugant vaig perdre el portó movent ab un cotiguet per lo que dongi a cridar que la fossada cantayada, havia tot aigua. El portó s'obrí un gran lligut. Abon va perdre també 2 r. Anarem marxant y a les 6 us fu negra nit. Quan guarem l'acel y Espines que tingueren d'opagar per por de saltar despres, quedant nos ab dit llum. Que'n devia ser d'unes veier dunt dalt de la muntanya un llum volat de per humants començant pel feu de la terratada! Abon veiem about crua. Els tres y llamps se succedien contínuament. El torrent tornarem tot vint d'...

a València abont varem emmarcar a la plaça. Un cop l'esto requierem
 la senyera fins a Barcelona, un cop altre accident digue de menaco que el
 visire (gon d'en Llaguer) entraba als paratous de son armo-jett per sentir
 farum de carn y que l'espina ab sua tota una a cada cantó avesta
 just enra pel canvi, que Dieu n'hi do.

N'vam arribar a Barcelona al entrar el vespre abt les 7 mitges, zuint
 alguns que feure alguns al llet-plas de son gel marobe fins a l'andena a la
 tard. N' arribar aqui em trobar que hi urbane. I habien diriet inparadon
 d'istiu y habian agafat ab d'habern sent avio la ultima nota de la
 praxicario - Per ultim el cuadro inoptich del que i
 quedarem al llet y no vingueren a la Gracola

augur, fount ab palts que seym to var el pens. Em varem la plaça a sobre.
 Per si varem que hi habia una cisterna o cosa. Em determinarem a quedar
 allí, quant vem poguer veure que era ple de salamanches de dos pans hi
 havia una mica d'aigua, hi havrem caput molt justos y ab perill
 de pendre un lany de pens. Em troquet y feruaguer comencem
 a notar salamanches, sense pagar-pens nety, quant que de son llanyet m'ellopi que
 era fora de la cisterna, vege una can. Em m'atsequerem, per dirant tot a
 caní veyem case lo que era sob fins o roques. Incep cert de la realitat comenem
 cap allí. Els uns estabem disposats a saltar per las finches, altre per la sinnyer

y dir, totam vola autam estant la porta tancada. Va plaça comenaba a
 dirare venir. El Sr Goff ab el barret a la ~~man~~ una y un parlar compain
 digue després de tancar: « Em clarin moltament bona gent, y però les ones n'elaps
 foren després pel cut de: la obric in un plan, uno per forja. Va dona
 que dende la finestra va sortir crida al home hurt ell y després d'algunes
 preguntes em obriren. Un pager coxi com cap em encunquè jed tot dient

dispossi a cada paraula. Em portarem variis amunicas, pa, vi, etc. Em ophica
 de dos astronobis (autonobis) habian xerat y que dij pensin i habien fet
 molt de mal, ja que després hi tingué que a var el ballé y després em ell
 ho arrosé. Si, si dij pensin ya pot estarne ben cert. Després de pagar cap a la
 pallina a tornar. Al llavors molt moti, reapirun la exona de l'edí
 anterior y després quies per aquell punt manem a un altre can, d'allí a un
 altre fins que trobarem una figura que la varem dir sense cap. Feren
 plaquet després d'atgaren. Segun una riera que son indicari sortiran cap

50

cerveza.
filtrat ja, i ha de fermentar en un graus cubs soltissos a baixa temperatura.
Sota fermentació té 2 fases. Anteriorment no s'usaba el glaç per lo que
no podien fer cervesa al nord del hivern.

El 1ª fase o fermentació preliminar acaba, mes aviat o mes tard segons
l'us perquè s'ha de fer servir, el temps de clare etc.

Després de uns 15 dies passa aquesta cervesa a una preparada ab altres
cubs o botes grocs que en absolut hi fa la fermentació complementària o
resque deixant les botes ben destapades.

Un cop ha acabada aquesta fermentació que acostuma a durar 19 dies,
se la fermentació bota, tranquia durant la qual pot deixar-se les botes
tapades ab la condició de que la fusta se que esse hermetizada de dintre
ab sega, perquè la fusta no s'empesqui de cervesa lo qual, al deixar un
poch bota dins la bota, ocasionaria gran mal a la cervesa.

El 1er període de la fermentació es verifica ab una bullició forta,
grota però que no s'pot evitar encare.

Després del 2^{on} període ja s'pot embotellar y potar a berrichs etc. encare
que sempre va fermentant poch.

Formulas de la cervesa

Antes de fermentar $C_6 H_{12} O_6 =$ Glucosa

Después de fermentar $2 C_6 H_6 + 2 H_2 O =$ Acet carbonic + Alcohol

(y res. mil.) he dit

49

Acher:

11 Fabricació de la cervesa

En cervesa pot fabricarse ab avós, patata y molts altres
productes que no són usats fins son productes que fermentats
produïren alcohol en durar.

El ordi a lo que usen 1 uns.

Primer s'ha de millor desinfectat lo 8 dies ab aygua, dins
d'uns embuts o cubts. L'aygua se te que canviar 2 o 3 vegades y ha de
haver que l'aygua queda completament neta. El temps es ha de
entarse en ramell depend de la antiguetat del ordi. Un cop ja son
remullat, i estan en capes de uns 10 centimetres, pero que germinen, pero
i interromps aquesta funció abtes de que fuesi de lo continuu, perquè
el moir, que després de fermentat es torna alcohol. Per interrompre
la germinació se torren els graus el ordi pera meter el germe de
vida. Tot requit se trituren aquestos graus, s'ajunt al mateix temps las
pell del restant del gra. El pot fer bullir en graus calderes, en lloch de
torrarlos y en compit de triturar los graus para fer lo operacions que se fan
pot durarse servir. D'aquestes calderes s'ordi a graus petites para
reprecarse tantament, però, com que tingaria molt a obrir ab molta
ment coustent, se fa passar pel exterior d'un recipient de flama ple, al
interior d'aygua molt freds. Ben fet ja, s' filtra per una tela que
es de lupul, vent aquesta operació se que deu el gostenarment a la

Sagarra.

"La Religio y la Escuela"

Ab el tema que he anunciat podreu formar-se idea de lo que vaig a parlar: es un tema, una qüestió que ha donat moltes paraules, q' escriure y discutir.

Tots els cors tenen un fi o altre per lo que l'home també ha de tenir el del cor ya el convisen, un bon fi, agut, bell etc; i del anima es per l'autènticament, conviser la veritat, per la voluntat el ser feliç, per la memoria recordarho tot. Tot això es que ser objecte d'ensenyament educatiu.

Fixem-nos ab la felicitat. Què es? Un home es feliç quant tot tot allò que ell desitja, abolta o queda content. dir a un que esta content de ferme: que son feliç! Ja perquè el volia conviser que li ha costat molt obtenirho, però al fi ho ha tingut.

Quèndre tenim que volguer ser més feliç com: acontentar-nos ab el estat actual. Cos be en aquest món es independent; si la felicitat es la posseció del bé, n'era també independent. Però com que n'ostallem, tenim un dret de felicitat; infinita, per ferme hi ha d'haver una cosa per complaurens aquest desig d'aquest qüestió qüestió en Deu.

Si n'ostallem volguem satisfer aquest desig hem de relacionar-nos ab Deu y ab l'home més que podem fer-ho es ab la Religio. La escola es el primer lloch ab on se desenvolupa l'home degudament;

per lo tant no s'ha de deixar a part el desenvolupament del principi religiós, donats ja sabem que la escola, para ser bona de que ser integral. D'aquí s'ha de deduir que la escola, n'entra no té valor de existir. És unich, para abans es oficial es a França y tota estem posant el resultat que deuen a viure en ella.

Com consisteix la primera civilitat hi ha la religio persona en la escola.

Una religio a l'escola es un gran medi de disciplina en avant a primers y artífex. Dir que ab l'primera exterior un no sap fer; així, per exemple, es molt important la tenació d'alguna que experimenta el que ha fet un acte. Ho veu un ab Deu o si no hi veu. Parlant dels castells federans deue lo mateix. Adonar, un home tot vol, no s'ha de fer per acontentar-se a si mateix d'una feitura que ha començat, necessita unta cosa que s'indueixi a ser bo.

Una Religio y la Educacio son dos coses sinònimes, però, tota la qüestió que s'ha referenciat a pedagogia, podria posar-se a Religio.

Quèndre veu un gran pedagog. Ell parlar al poble no ho faga pas ab d'uns mots eloqüents sino ab sencillos paraules o contes acomodats ab vulgars continguts d'aquella gent. Així per exemple, hi ha la parábola dels talents que tota conviser donada no ho veu més que la confiança en tu mateix. Un altre es la de la casa feta ab fonaments de terra i mar que carats fonder y la casa ben feta y forta, vivien los temps y no s'insustentava. Jo he veu aquí la autèntica de la escola es un integral.

La un, l'educacio y pedagogia, suggestio varia y educacio d'aquillo manant.

53

En la educ. debi sentiments es about la religio u la gran mare
Semerit era el gran admirador de la lletre: predicava mitj de bostes,
campy montanyes; durant la incommunitat del mar, i mort entre
llamps y tronys etc. Sempre predicava amor, misericordia, etc.

Per tambe la religio gran educadora y un alchit molt gran per
el treball donchs vegem que Jous treballaba zpodant ab un pare
d'orou feya el pastor Maria filaba hi adorns hi ha hoqut algun
sant que no treballa?

La Religio te part externa, també, que no es per res educatiu.
Es h acts externs son molt naturalis, donchs la Iglesia representen
tanta de Deu y pot remissos sempre que li sembla igual com una
altra societat remeix quant ho veu convenient, ab ses socis.

Es home religios i no anes may a la Iglesia perdria el foc
del amor cruen d'ella, lo mal no corre en gran manera.

Parlaba de societat y tuch que dir que aixis com el soci de una
societat quavisos tenen l'obligacio d'anarhi ab acts que celebra. La
Iglesia societat també te que assistir ab acts que aquesta faigis.
A la Pobl. hi han punts molt contrariets y encara contrariets de gran
irracio, pero no por avo i han de dir de veure; donchs també u hi han
en altres cases y es veuen com a certs.

La Pobl. a l'eclesia ha estat molt decidida donant per reputat moltíssim
independts donchs u s'els hi se entredes y compendia lo que aprenen.
Vida tractan la Educacio de la religio des de les nadas pero veig que no
pode provee altra honra de mas talent y ciencia que se lo hach prevall y no res
de sentir.

54

Aque en el meu parir: fins ab Jungs i l'averia d'ensenyar sol
acts externs, oracions etc. des pres parentals y un cop gran estudi de la
religio us. D'aquesta manera la ex obseuo no ho deu, es veus
stimul a bris lo que u una tota bastant solida.

Pod que i ho de pu mes a combata la independencia, sobre tot en els
acts externs. Es ha de ser molt exposit en aquestes coses porque es
lo principal.

Se dit

